

Suomi liikkeelle -ohjelman Liikkuva koulu ja Move!-kehittämisasiavustukset

Opetus- ja kulttuuriministeriö julistaa haettavaksi hallitusohjelman Suomi liikkeelle -ohjelman Liikkuva koulu ja Move!-kehittämisasiavustukset lukuvuodelle 2024-2025. Avustukset haetaan aluehallintovirastoista. Avustuksen päätavoitteena on tukea liikunnallisen toimintakulttuurin vahvistumista ja vakiintumista peruskouluissa sekä Move!-prosessin ja perusopetusikäisten lasten ja nuorten liikuntaneuvonnan kehittämistä.

Avustusta voidaan myöntää

- kunnille ja yksityisille koulutuksen järjestäjille

Avustusta ei kuitenkaan voida myöntää esimerkiksi

- suoraan kuntien yksittäisille kouluille (hakijana tulee olla kunta)

Hakuaika alkaa 3.4.2024.

Hakuaika päättyy 8.5.2024 klo 16.15.

Aluehallintovirastot pyrkivät tekemään päätökset 19.6.2024 mennessä. Hakijoille ilmoitetaan päätöksestä kirjallisesti.

Liikkuva koulu -avustuksiin voidaan käyttää yhteensä enintään 5 miljoonaa euroa, ja Move!-prosessin kehittämiseen ja liikuntaneuvontaan enintään 2 miljoonaa euroa.

- Liikuntalaki (390/2015)
- Valtionavustuslaki (688/2001)
- Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta (1705/2009)
- Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986)
- Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)

Tausta

Liikkuva koulu ja Move!-kehittämisasiavustuksilla tuetaan *liikuntain* (390/2015), *Valtioneuvoston liikuntapoliittisen selonteon* (2018) ja *hallitusohjelman Suomi liikkeelle -ohjelman* (2023) toimeenpanoa koulupäivän

liikunnallistamisen sekä Move!-prosessin kehittämisen ja perusopetusikäisten lasten ja nuorten liikuntaneuvonnan osalta.

Liikuntalaki korostaa terveyttä ja hyvinvointia edistävän liikunnan asemaa liikuntatoimen ja yhteiskunnan eri toimialojen kokonaisuudessa. Lain keskeisinä tavoitteina on edistää eri väestöryhmien mahdollisuuksia liikkua ja harrastaa liikuntaa, väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä fyysistä toimintakykyä, lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä, liikunnan kansalais- ja seuratoimintaa sekä eriarvoisuuden vähentämistä liikunnassa.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman (2023) tavoitteena on kääntää liikkuminen kasvuun jokaisessa ikäryhmässä. Hallitusohjelman tavoitteena on myös vahvistaa sukupuolten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta liikunnassa.

Hallitusohjelman *Suomi liikkeelle -ohjelman* keskeisten toimenpiteiden joukossa on koulupäivien ja koulumatkojen liikunnallistaminen, liikuntaneuvonta Move!-tulosten perusteella, liikuntaosaamisen vahvistaminen eri koulutusaloilla ja poikkihallinnollinen yhteistyö liikkumisen edistämiseksi.

Liikkuva koulu

Liikkuva koulu on osa koko väestön liikkumisen edistämisen Liikkuvat-kokonaisuutta. Koulun liikunnallisella toimintakulttuurilla tarkoitetaan henkilöstön ja oppilaiden asenteita, toimintaa ja osaamista sekä koulun ja oppilaitoksen olosuhteita, rakenteita, toimintatapoja ja johtamista. Liikunnallista toimintakulttuuria kehitetään yhdessä oppilaiden ja henkilöstön kanssa. Kehittäminen on suunnitelmallista ja organisoitua. Kehittämistyön tuloksia seurataan ja arvioidaan. Keskeistä kehittämisessä on toiminnan integroituminen koulun ja oppilaiden arkeen, laaja-alainen kehittäminen ja yhdessä tekeminen.

Liikkuva koulu -toiminnalla on monia hyötyjä. Liikkumisen ollessa osa koulupäivää edistetään lasten ja nuorten hyvinvointia monipuolisesti. Liikkuva koulu -toiminnalla voidaan edistää esimerkiksi oppimista, kouluyhteisöön kiinnittymistä, ryhmäytymistä, yhteisöllisyyttä, sosiaalisia suhteita, jaksamista ja hyvinvointia sekä tarjota ilon, osallisuuden ja pystyvyyden kokemuksia.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskuksen (Karvi) toteuttaman Liikkuva koulu -arvioinnin (2018) mukaan koulupäivän liikunnallistaminen on monissa kouluissa, erityisesti yläkouluissa vielä kesken. Arvioinnin mukaan erityistä huomiota tulee jatkossa kiinnittää yläkouluihin, vähän liikkuviin ja yhdenvertaisuuteen. Toimenpiteet yläkoululaisiin kohdistuen ovat perusteltuja myös, koska tutkimusten mukaan liikkuminen vähenee erityisesti yläkouluikäen tultaessa.

Move!-prosessi ja perusopetusikäisten liikuntaneuvonta

Suomi liikkeelle -ohjelmassa liikuntaneuvonta laajennetaan koskemaan kaiken

ikäisiä ja sitä kohdistetaan erityisesti liian vähän liikkuville ja terveytensä sekä toimintakykynsä kannalta siitä eniten hyötyville. Liikuntaneuvonnalla tuetaan, ohjataan ja kannustetaan yksilöitä ja ryhmiä liikunnalliseen elämäntapaan, joka edistää hyvinvointia, terveyttä, elämänlaatua ja oppimista.

Perusopetusikäisten liikuntaneuvonnalla tarkoitetaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen ammattilaisen antamaa ohjausta liikunnalliseen elämäntapaan. Liikuntaneuvonnan palveluketju tarkoittaa monen osapuolen tiivistä yhteistyötä, jossa toimijoiden roolit ja sovitut käytännöt on kuvattu, jokainen tietää tehtävänsä ja vastuunsa ja kaikilla on yhteinen päämäärä. Liikuntaneuvonta voidaan järjestää esimerkiksi siten, että liikuntaneuvoja on mukana koulupäivän arjessa.

Kehittämisyhteistyöllä tuetaan liikuntaneuvonnan palvelupolkujen rakentamista perusopetusikäisille (esim. Move!-prosessien kuvaaminen ja kehittäminen). Liikuntaneuvonnan palveluketju rakentuu usean osapuolen yhteistyönä ja tavoitteena on, että oppilas saa tukea liikunnallisen elämäntavan omaksumiseen. Laadukkaasti liikuntaneuvonnan palveluketjun rakentumisen edellytys on, että palvelun koordinaatiosta ja vastuista on sovittu. Toimenpiteissä kiinnitetään huomiota liian vähän liikkuvien liikunnallisen elämäntavan sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävien elintapojen lisäämiseen sekä fyysisen toimintakyvyn tukemiseen. Tavoitteena tulee olla hankkeiden toimenpiteiden vakiinnuttaminen.

Liikuntaneuvontaan ohjautumisen reitit voivat olla moninaiset: Move!-mittausten perusteella, opiskeluhuollosta, kouluterveydenhuollosta tai nuorisopalveluista. Liikuntaneuvontaa voidaan toteuttaa yksilö- tai ryhmämuotoisena toimintana.

Lue Move!-sta: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/move-mittaustuloksia>

Tavoitteet ja toimenpiteet

Kehittämisyhteistyön tavoitteena on

- edistää liikunnallisen toimintakulttuurin vahvistumista ja vakiintumista perusopetuksessa
- lisätä perusopetusikäisten fyysistä aktiivisuutta ja liikuntaa ja/tai
- tukea Move!-prosessin kehittämistä ja liikuntaneuvontaa perusopetusikäisille

Erityisesti toivotaan painotettavan yläkoululaisten ja vähemmän liikkuvien koululaisten kohderyhmiä.

Liikkuva koulu -toimenpiteet voivat kohdistua esimerkiksi henkilöstön ja oppilaiden osaamisen kehittämiseen ja asenteiden muuttamiseen, fyysisen aktiivisuuden lisäämiseen (mukaan lukien fyysisesti rasittava liikunta) oppitunneilla, välitunneilla ja koulupäivän aikana sekä koulun ulko- ja sisäolosuhteiden muuttamiseen fyysistä aktiivisuutta tukevimmiten. Toiminnan toteutuksessa on keskeistä oppilaiden hyvinvoinnin, osallisuuden, oppimisen ja opiskelun edistäminen. (Ks. [Liikkuva koulu -työkalut oppilaskyselyihin](#)).

Liikuntaneuvonnan toimenpiteinä voidaan esimerkiksi rakentaa ja toteuttaa prosessi, jossa Move!-mittausten jatkotoimena annetaan liikuntaneuvontaa ja -tukea sitä tarvitseville lapsille ja nuorille. Liikuntaneuvontaa voidaan kehittämishankkeessa antaa myös muille kuin Move!-mittausten kohderyhmänä olevien vuosiluokkien lapsille ja nuorille.

Vaikuttavan toiminnan aikaansaamiseksi tulee toteuttaa useita toimenpiteitä ja integroida toiminta osaksi koulun ja oppilaiden arkea. Hankkeessa voidaan mallintaa aiempia hyviä käytäntöjä sekä kehittää uusia toimintamalleja.

Tavoitteiden toteuttamisessa tulee liikuntalain (390/2015) mukaisesti olla lähtökohtana sukupuolten tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. Hankkeissa tulee kiinnittää erityistä huomiota toiminnan esteettömyyteen, saavutettavuuteen ja soveltavan liikunnan mahdollisuuksiin. Lisäksi erityistä huomiota tulee kiinnittää tyttöjen fyysisen aktiivisuuden lisäämiseen, koska se on tutkimusten mukaan kaikissa ikäryhmissä poikia alhaisempaa. Hakemuksessa tulee kuvata, miten hankkeen toiminnalla ja odotettavissa olevilla tuloksilla edistetään koululaisten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Kunta koordinoi hanketta kehittämällä toimintaa tukevia rakenteita, toimintatapoja ja yhteistyötä yli koulu-, sektori- ja hallintorajojen. Jokainen hanke voi kehittää aktiivista toimintakulttuuria omalla tavallaan, organisaation omien tarpeiden ja toiveiden pohjalta. Hankkeiden tavoitteena on pysyvät, rakenteelliset muutokset, jotka lisäävät koulupäivien liikunnallisuutta.

Hakijoita pyydetään kuvaamaan hakemuksessaan Liikkuva koulu -toimintansa koordinaatio- ja ohjausjärjestelmät. Koordinaatioon ja ohjaukseen liittyvät 1) Liikkuva koulu -ohjausryhmä, 2) kunnan Liikkuva koulu -vastuuhenkilö tai -henkilöt ja 3) koulukohtainen Liikkuva koulu -vastuuhenkilö tai vastuutiimi. Suunnitelmassa tulee kuvata myös näiden tahojen tehtävät ja työnjako.

Move!-prosessin toteutuksessa on keskeistä koordinaatio moniammatillisesti ja poikkihallinnollisesti (esim. kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyö). Liikuntaneuvonnan hankkeissa hakijoita pyydetään kuvaamaan olemassa oleva Move!-prosessi kunnassa ja sen suunnitellut kehittämistoimet liikuntaneuvonnan osalta.

Liikkuva koulu -hankkeissa hakemukseen tulee liittää vuoden 2024 aikana tehty Nykytilan arviointi. Hankkeen kehittämiskohtien tunnistamisessa tulee hyödyntää [Nykytilan arvioinnin](#) tuloksia. Hankehakijoita pyydetään rekisteröitymään [Liikkuvaan kouluun](#). Johdon tulee olla sitoutunut hankkeen toteuttamiseen (ks. [tarkistuslista rehtoreille](#)).

Liikkuva koulu -toiminnan keskeisiä menestystekijöitä:

1. Liikkuva koulu -toiminnan organisointiin kohdistuvat toimenpiteet

- Kehitetään aktiivista toimintakulttuuria vaikuttamalla henkilöstön ja oppilaiden asenteisiin, toimintaan ja osaamiseen sekä koulun olosuhteisiin (sisä- ja ulkotiloissa), rakenteisiin ja toimintatapoihin.
- Kehitetään Liikkuva koulu -toiminnan kokonaiskoordinaatiota ja johtamista osana organisaation toimintaa: Koululla on tiimi, joka koordinoi Liikkuva koulu -toimintaa ja liikkumisen edistämiseksi on valittu lukuvuoden tavoitteet ja toimenpiteet. Kunnassa on nimetty henkilö koordinoimaan Liikkuva koulu -toimintaa. Johto on sitoutunut toiminnan edistämiseen.
- Osallistetaan oppilaita sekä henkilöstöä toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa.
- Edistetään Liikkuva koulu -toiminnassa yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa, saavutettavuutta ja esteettömyyttä.
- Kirjataan toimintaa pitkän tähtäimen suunnitelmiin, vuosisuunnitelmiin ja/tai ohjaaviin asiakirjoihin.
- Hyödynnetään nykytilan arviointia toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa sekä tulevan lukuvuoden kehittämiskohteiden valinnassa. Kouluilla on käytössä Liikkuva koulu ja/tai hyvinvoinnin vuosikello.

2. Opetukseen kohdistuvat toimenpiteet

- Vähennetään istumista ja paikallaanoloa sekä staattisia työasentoja.
- Pidetään opetuksessa liikettä lisääviä taukoja.
- Käytetään liikettä lisääviä toiminnallisia menetelmiä.
- Hyödynnetään teknologiaa liikkumisen lisäämiseksi.
- Hyödynnetään tutoropettaja-toimintaa vertaisoppimisen ja toiminnallisuuden lisäämisessä.

3. Oppilaisiin ja kouluihin kohdistuvat toimenpiteet

- Kehitetään erityisesti vähän liikkuvien oppilaiden tunnistamista ja heille tarjottavaa tukea (esim. Personal Trainer/Koulu PT -toiminta osana liikuntaneuvonnan palvelua).
- Kehitetään oppilaiden vertaisliikuttamista (esim. liikuntatutorit, -agentit tai -aktivaattorit).
- Kehitetään fyysistä hyvinvointia tukevia toimenpiteitä osana aktiivista toimintakulttuuria, kuten fyysisen kunnon kehittäminen (esim. Pulssi-tunnit), liikkuvuuden tai motoristen taitojen tukeminen.

- Hyödynnetään liikkumista koulu yhteisöön kiinnittymisen, yhteisöllisyyden, jaksamisen ja palautumisen sekä oppimisen tukemisessa.
- Kannustetaan oppilaita fyysisesti aktiivisiin koulumatkoihin.
- Lisätään oppilaiden aktiivisuutta ja osallisuutta välituntitoiminnan keinoin
- Hyödynnetään tapahtumia ja tempauksia liikkumisen sekä fyysisen toimintakyvyn ja oppimisen edistämiseksi.
- Kehitetään koulujen olosuhteita niin, että ne kannustavat fyysiseen aktiivisuuteen ja asentojen vaihteluun, ja lisäävät koulupäivän aikaisen liikkumisen mahdollisuuksia sekä oppitunneilla että niiden välisenä aikana.
- Lisätään liikuntatilojen käyttöä opetuksesta vapaina aikoina.
- Kehitetään liikkumisen ja liikunnan harrastamisen mahdollisuuksia koulupäivän aikana tai sen välittömässä läheisyydessä.

4. Yhteistyöhön kohdistuvat toimenpiteet

- Edistetään vanhempien ja perheiden kanssa tehtävää yhteistyötä liikunnallisen elämäntavan tukemisessa (esim. toiminnalliset vanhempainillat).
- Tehdään moniammatillista yhteistyötä liikkumisen edistämiseksi.
- Kehitetään Liikkuva koulu -toimintaa erityisesti yhteistyössä kouluterveydenhuollon kanssa ja osana yhteisöllistä opiskeluhuoltoa.
- Koulutuksen järjestäjä kehittää hankkeen sisäistä yhteistyötä ja edistää hankkeen toimijoiden sitoutumista.
- Koulutuksen järjestäjä tekee laaja-alaista yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa, kuten hyvinvointialueiden, muiden kuntien ja kunnan eri toimialojen kanssa (esim. nuoriso-, liikunta- ja tekninen toimi), koulujen ja oppilaitosten, liikuntaseurojen, kansanterveysjärjestöjen, seurakuntien, yritysten ja muiden paikallisten toimijoiden kanssa.

Move!-prosessissa ja perusopetusikäisten liikuntaneuvonnassa huomioitavia asioita:

- Move!-prosessi suunnitellaan moniammatillisessa yhteistyössä kouluissa, kunnissa ja hyvinvointialueilla lasten ja nuorten fyysisen toimintakyvyn, terveyden ja hyvinvoinnin tukemiseksi ja edistämiseksi.
- Perusopetuksen opetuspuolen ja kouluterveydenhuollon välinen yhteistyö ja sen kehittäminen (mm. Move!-mittausten ja laajojen terveystarkastusten paikallinen aikataulukausi niin, että Move!-tulokset ovat käytössä tarkastuksissa ja niitä hyödynnetään).

- Oppilaille tarjottava yksilöllinen tai ryhmämuotoinen tuki fyysisen toimintakyvyn kehittämiseen (liikuntaneuvonta).
- Move!-mittausten tulosten hyödyntäminen osana yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän työskentelyä.
- Yhteistyö Move!-prosessin kehittämisessä, palveluiden tuottamisessa sekä viestinnässä opetus- ja liikuntapalveluiden, kouluterveydenhuollon sekä paikallisten kumppaneiden, kuten järjestöjen ja yritysten kanssa.
- Vuorovaikutus kotien kanssa Move!-mittauksista ja lasten ja nuorten fyysisestä toimintakyvystä, terveydestä ja hyvinvoinnista.
- Oppilaiden osallistaminen Move!-prosessin kehittämiseen.
- Move!-n antaman tiedon hyödyntäminen kouluissa, kunnissa ja hyvinvointialueilla hyvinvointitoimenpiteiden suunnittelussa, seurannassa ja arvioinnissa.
- Kirjataan Move!-prosessi ja tukitoimet vuosisuunnitelmiin ja/tai ohjaaviin asiakirjoihin (esim. opiskeluhuoltosuunnitelma).

Esimerkkejä Move!-hyvistä käytännöistä mm.

- <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/move-tukea-ja-ideoita>
- <https://liikkuvakoulu.fi/sastamalassa-move-mittauksia-ei-tarvitse-enaajannittaa/>

Liikuntaneuvonnan yleisiä menestystekijöitä

Liikuntaneuvonta tunnistetaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen palveluna

- Liikuntaneuvonta toteutuu yhdyspinnalla (tunnistettu ja tunnustettu yhtenä HYTE-yhdyspintana kuntien tai kuntayhtymien ja hyvinvointialueiden välillä).
- Hyvinvointialueiden rooli palvelun toteutumisessa on hyödynnetty asiakkaiden tavoittamisen, tunnistamisen ja ohjaamisen sekä vaikutusten arvioinnin näkökulmasta.
- Liikuntaneuvonnan palveluketju tarkoittaa monen osapuolen tiivistä yhteistyötä, jossa toimijoiden roolit ja sovitut käytännöt on kuvattu, jokainen tietää tehtävänsä ja vastuunsa ja kaikilla on yhteinen päämäärä.

Liikuntaneuvonnan vaikutukset todennetaan ja tuodaan näkyväksi hankkeissa

- Prosessin sekä vaikutusten arvioiminen ja näkyväksi tekeminen.
- Move!-mittaukset tuottavat tietoa päätöksentekijöille kansallisen liikunta- ja terveystalouden sekä kuntien terveyden edistämistoimenpiteiden kehittämistä ja seuranta koskien.

- Hyvä ja tarkka kirjaaminen ja tilastointi tukevat neuvonnan laatua ja mahdollistavat palveluketjutoimijoiden tiedonsiirron.
- Liikuntaneuvonnan vaikutuksista ja merkityksestä viestiminen asiakkaille, palveluketjun toimijoille sekä johdolle ja päättäjille. Hyvinvointialueella tehtävien terveysarvomittareiden avulla saadaan vahvempaa näyttöä vaikuttavuudesta.
- Liikuntaneuvonnan vaikutuksia hyödynnetään vakiinnuttamisen perusteena.

Liikuntaneuvonta on ammattilaisten laadukkaasti toteuttamaa

- Oppilaiden osallistaminen liikuntaneuvonnan suunnittelussa ja toteuttamisessa.
- Liikuntaneuvojien osaamisen vahvistaminen (esim. koulutukset).
- Laadukkaiden työkalujen ja terveysteknologian käyttöönotto.
- Alueellinen ja paikallinen verkostotyö liikuntaneuvonnan palvelupolkujen kehittämisen tukena.

Miten avustusta haetaan?

Avustusta haetaan aluehallintoviraston sähköisessä asiointipalvelussa <https://sahkoinenasiointi.ahtp.fi/> . Mikäli hakemisessa on ongelmia, ota yhteyttä avustuksesta lisätietoja antavaan virkailijaan.

Hakemuksen tulee olla perillä/lähetettynä aluehallintoviraston asiointipalvelussa viimeistään 8.5.2024 klo 16:15. Hakemus hylätään, jos se saapuu aluehallintovirastoon määräajan jälkeen. Hakijalla on vastuu siitä, että hakemus saapuu perille määräaikaan mennessä.

Asiointipalvelun käyttöohjeet:

Aluehallintovirastoista myönnettävien valtionavustusten hakemukset tehdään aluehallintovirastojen sähköisessä asiointipalvelussa <https://sahkoinenasiointi.ahtp.fi/>.

Palvelun käyttämiseen tarvitaan Suomi.fi-tunnistusta, jossa käytetään hyväksi pankkitunnuksia, mobiilivarmennetta tai sirullista henkilökorttia. Hakija täyttää asiointipalvelussa olevan hakulomakkeen, liittää siihen lomakkeen yhteydessä pyydetyt liitteet ja toimittaa hakemuksen asiointipalvelun kautta. Hakija tekee asiointipalvelussa mahdolliset hakemuksen täydennykset ja päätöksen muutospyynnöt. Hakija tekee myös selvitykset hankkeiden päättyessä

asiointipalvelussa. Aluehallintovirastot lähettävät päätöksen hakijalle asiointipalvelun kautta.

Millä perusteilla hakemuksia arvioidaan?

Avustukset ovat harkinnanvaraisia. Hakemusten arviointi ja keskinäinen vertailu perustuvat kokonaisarviointiin, jossa otetaan huomioon seuraavat perusteet:

1. Hakukohtaiset myöntöperusteet

Hankeavustusta haetaan ajalle 1.8.2024-30.6.2025. Hankkeet kestävät yhden lukuvuoden. Mikäli Suomi liikkeelle -ohjelmaa linjaava Liikunnallisen elämäntavan ja toimintakyvyn ministerityöryhmä päättää vuoden 2025 määrärahojen käyttöä linjatessaan kohdistaa avustuksia tämän haun mukaiseen toimintaan, voivat tästä hausta avustusta saaneet hakea uutta avustusta jatkohankkeena 2. hankevuodelle.

Hankkeiden tulee olla selkeitä kokeilu- ja kehittämishankkeita, joissa kehitetään toimintatapoja, -menetelmiä ja -rakenteita tai sovelletaan aiempia hyviä käytäntöjä ja toimintamalleja uuteen ympäristöön.

Avustuksia myönnettäessä painotetaan kuntakoordinaatiota, useiden toimijoiden yhteishankkeita, poikkisektoraalista, -hallinnollista ja -ammattillista yhteistyötä sekä liikunnan läpäisyperiaatetta. Hallinnonalojen välisessä yhteistyössä korostetaan liikunta- ja opetus- sekä olosuhdeasioista vastaavien hallinnonalojen ja hyvinvointialueiden yhteistyön merkitystä ja yhteisiä toimenpiteitä liikunnan ja fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi. Hankkeissa painotetaan yhteistyötä paikallisten toimijoiden, kuten liikuntaseurojen, kansanterveysjärjestöjen, seurakuntien, yritysten ja muiden paikallisten toimijoiden kanssa. Kuntien toivotaan sisällyttävän hankkeisiinsa näiden toimijoiden toimenpiteitä ja/tai palveluita.

Jos avustusta haetaan useamman kunnan yhteiseen hankkeeseen, nimetään yksi näistä hakemusta hallinnoivaksi tahoksi. Hallinnoiva yhteisö hakee avustusta ja vastaa avustuksen käytöstä, mahdollisesta takaisinmaksusta ja selvityksen antamisesta aluehallintovirastolle. Hakemukseen tulee liittää osallistuvien yhteisöjen tekemä sopimus työn- ja vastuunjaon periaatteista sekä avustuksen käytöstä ja siihen liittyvistä vastuista. Avustusta saa siirtää avustuksena hankekumppanin käyttöön vain silloin, mikäli aluehallintovirastolta on anottu lupa avustuksen edelleen jakamiseen, ja tämä lupa on myönnetty ja kirjattu avustuspäätökseen.

Omarahoituksen tulee olla vähintään 40 prosenttia hankkeen toteutuneista kokonaiskustannuksista. Omarahoitus ei voi olla laskennallista, esimerkiksi kunnan omien tilojen laskennallisia vuokria, vyörytyseriä tai talkootyötä, kun siihen ei liity kirjanpitoon kirjattavaa tuloa eikä menoa. Omarahoitus tulee pystyä osoittamaan kirjanpidossa tiliselvityksen yhteydessä. Aluehallintoviraston

myöntämä avustus voi kattaa enintään 60 prosenttia hankkeen kokonaiskustannuksista.

Avustustoiminnan vaikuttavuuteen kiinnitetään erityistä huomiota. Avustamisen tarkoituksena on tukea sellaisia toimintamalleja, joita pystytään vakiinnuttamaan osaksi normaalia palvelujärjestelmää myös ilman ulkopuolista taloudellista tukea. Tärkeää hankkeen vakiinnuttamisen kannalta on pitkäjänteinen sitoutuminen suunniteltuihin toimenpiteisiin sekä niiden rahoittamiseen. Hakijoilta edellytetään kirjallista suunnitelmaa toimintojen vakiinnuttamisesta ja juurruttamisesta hakulomakkeelle.

Liikkuva koulu -kehittämistyötä ja yksittäisiä hankkeita on toteutettu paljon. Avustuksia myönnettäessä aluehallintovirasto huomioi, miten hyvin hankkeen suunnitelmassa on otettu huomioon olemassa oleva tutkimustieto sekä aiemmissa vastaavissa hankkeissa hyväksi havaitut käytännöt, toimintamallit ja suositukset.

Avustusta ei voida myöntää kaupalliseen toimintaan, rakentamiseen, kilpaurheilui- tai valmennustoimintaan, eikä organisaatioiden lakisääteiseksi tai normaaliksi katsottavaan perustoimintaan. Hankkeita, joiden päätarkoitus on tutkimus, yksittäisen tapahtuman järjestäminen tai välineiden hankinta, ei tueta. Myöskään pelkän istumisen ja muun paikallaan olon vähentämiseen kohdistuvia hankkeita ei tueta; sen sijaan istumisen ja muun paikallaan olon vähentämisen näkökulman toivotaan sisältyvän osana tuettaviin hankkeisiin.

Valtionavustusten keskeinen periaate on, ettei samaa toimintaa tueta usean eri avustusjärjestelmän kautta. Esimerkiksi aluehallintovirastojen avustamaan Harrastamisen Suomen mallin toimintaan ei tätä avustusta voida myöntää ja/tai käyttää. Hakija on velvollinen ilmoittamaan hakemuksessaan mahdolliset muut hakemansa ja saamansa avustukset, jotka liittyvät kyseessä olevan hakemuksen mukaiseen toimintaan.

Hankesuunnitelmassa tulee eritellä selkeästi vuosittain aiheutuvat kustannukset ja niiden rahoitus. Hakijatahon ylimmän johdon sitoutuminen hankkeeseen tulee osoittaa hakemuksessa.

2. Yleiset perusteet

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyrkii strategiansa mukaisesti vaikuttamaan siihen, että kaikkien kyvyt ja osaaminen vahvistuvat; että yhteiskuntaa uudistetaan luovalla, tutkivalla ja vastuullisella toiminnalla; ja että merkityksellisen elämän edellytykset turvataan yhdenvertaisesti. OKM:n strategia on luettavissa verkkosivuilta: <https://okm.fi/julkaisu?pubid=URN:ISBN:978-952-263-628-7>

Hakemusten arvioinnissa ja vertailussa voidaan siten katsoa eduksi, jos toiminta tai hanke osaltaan edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta, osallisuutta, keskinäistä kunnioitusta ja kestäväää kehitystä OKM:n strategian toimintalupauksen mukaisesti.

3. Valtionavustuslain mukaiset yleiset edellytykset

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi myöntää avustusta vain, jos valtionavustuslain mukaiset avustuksen myöntämisen yleiset edellytykset täyttyvät. Ministeriö ottaa yleiset edellytykset huomioon myös avustuksen määrää harkittaessa.

Valtionavustuksen myöntämisen yleisiä edellytyksiä ovat (valtionavustuslain 7 § 1 mom):

- Tarkoitus, johon valtionavustusta haetaan, on yhteiskunnallisesti hyväksyttävä.
- Avustuksen myöntäminen on perusteltua valtionavustuksen käytölle asetettujen tavoitteiden kannalta.
- Avustuksen myöntäminen on tarpeellista, kun otetaan huomioon hakijan saama muu julkinen tuki sekä hankkeen tai toiminnan laatu ja laajuus.
- Valtionavustuksen myöntäminen vääristää vain vähän kilpailua ja markkinoiden toimintaa.

Jos avustus kohdistuu palkkakustannuksiin, voidaan avustus myöntää vain erityisen painavasta syystä, jos avustuksen saaja on saanut rangaistuksen luvattoman ulkomaisen työvoiman käytöstä (valtionavustuslain 7 § 2 mom).

4. Esteitä avustuksen myöntämiselle

Jos hakija on saanut aiemmin avustuksia aluehallintovirastolta, sen tulee huolehtia, että avustuspäätöksissä edellytetyt selvitykset avustusten käytöstä on tehty määräaikaan mennessä. Aluehallintovirasto hylkää hakemuksen, jos hakija on olennaisesti laiminlyönyt velvollisuuttaan antaa aluehallintovirastolle tietoja aiemmin myönnettyjen avustusten käytön valvontaa varten.

Hakemus hylätään myös, jos se saapuu määräajan jälkeen.

Millaisia ehtoja avustusten käyttöön liittyy?

Valtionavustuksen saamisen edellytyksenä on hankkeen osallistuminen toiminnan seurantaan ja arviointiin valtionapuviranomaisen edellyttämällä tavalla. Likes Jamk/Liikkuvat-kokonaisuus huolehtii käytännössä tätä avustusta koskevasta seurannasta opetus- ja kulttuuriministeriön toimeksiannosta. Seurantatietojen pohjalta laaditut yhteenvetoraportit tulevat myös hankkeiden käyttöön.

Hankkeiden seurantaan ja arviointiin liittyvien henkilötietojen käsittelyn perusteet ja rekisteröidyn oikeudet on kuvattu tietosuojailmoituksissa, ks. <https://okm.fi/tietosuoja-ja-henkilötietojen-kasittely> (OKM) ja https://www.avi.fi/documents/10191/15715325/Tietosuojailmoitus_AVI_VaDi_fi/

Nämä seurantatiedot eivät kuitenkaan korvaa aluehallintovirastoon toimitettavaa hankeselvitystä, jonka määräpäivä ilmoitetaan valtionavustuksen päätöskirjeessä.

Liikkuva koulu -määrärahalta tuettavien hankkeiden kaikkien koulujen tulee tehdä [nykytilan arviointi](#) ja [rekisteröityä Liikkuvaksi kouluksi](#).

Liikkuva koulu -hankkeissa hakijoita pyydetään kuvaamaan hakemuksessaan Liikkuva koulu -toimintansa koordinaatio- ja ohjausjärjestelmät. Koordinaatioon ja ohjaukseen liittyvät 1) Liikkuva koulu -ohjausryhmä, 2) kunnan Liikkuva koulu -vastuuhenkilö tai -henkilöt ja 3) koulukohtainen Liikkuva koulu -vastuuhenkilö tai vastuutiimi. Suunnitelmassa tulee kuvata myös näiden tahojen tehtävät ja työnjako.

Liikuntaneuvonnan hankkeissa hakijoita pyydetään kuvaamaan kunnassa olemassa oleva Move!-prosessi ja sen suunnitellut kehittämistoimet.

Liikkuva koulu tarjoaa hankkeille erilaisia tukitoimia, kuten verkostotapaamisia, koulutusta, materiaaleja ja viestinnällistä tukea. Näihin mahdollisuuksiin voi tutustua [Liikkuva koulu -sivuilla](#) tai olemalla yhteydessä Liikkuvan koulun työntekijöihin.

Avustuksen käyttöaika on 1.8.2024 – 30.6.2025. Avustus voi kattaa enintään 60 prosenttia avustettavan hankkeen kokonaiskustannuksista.

Valtionavustusta saa käyttää vain avustuspäätöksessä ilmoitettuun käyttötarkoitukseen. Avustuspäätöksen perusteena ovat hakemuksessa esitetyt kustannukset ja rahoitus. Toteutuneiden kokonaiskustannusten tulee aiheutua valtionavustushakemuksessa ja -päätöksessä määritellyistä hankkeista.

Hyväksyttäviä kustannuksia ovat hanketoiminnasta aiheutuvat suoranaiset kustannukset, kuten

- koordinaattorin ja ohjaajien palkat ja palkkiot,
- koordinaattorin ja ohjaajien matkakustannukset,
- koulutuskustannukset,
- markkinointikustannukset,
- liikuntavälineiden hankinnasta aiheutuvat kohtuulliset kustannukset (enintään 30 % kokonaiskustannuksista, ylimenevää osuutta ei huomioida kokonaiskustannuksiin),
- vuokratkustannukset muista kuin kunnan tai toiminnan järjestäjän omista tiloista.

Hankittavasta välineistöstä tulee sisällyttää alustava kuvaus hakulomakkeeseen (kohtaan kustannusarvio).

Hyväksyttäviä palkkakustannuksia ovat hanketta varten palkattujen henkilöiden palkkakustannukset, vakinaisten työntekijöiden lisätyön tekemisestä aiheutuvat lisäkorvaukset ja hankkeesta aiheutuvat sijaiskulut. Muilta osin hankkeen kokonaiskustannuksiin ei voi sisällyttää vakinaisen henkilöstön palkkakustannuksia, ellei hankkeelle siirtyneen vakinaisen tilalle ole palkattu

vastaavalla työpanoksella toista henkilöä. Tällöin joko vakinaisen henkilön tai sijaisen palkkakustannukset ovat hyväksyttäviä kustannuksia. Kaikki hankkeen palkkakustannukset tulee kohdentaa hankkeen kustannuspaikalle.

Hyväksyttäväksi kustannuksiksi luetaan palkoista tai palkkioista kutakin palkansaajaa kohden enintään määrä, joka vastaa 80 000 euron vuosipalkkaa lakisääteisine sivukuluineen. Palkka voidaan maksaa rahapalkkana tai luontoisetuina. Jos työntekijän työaika kohdennetaan hankkeelle osittain, tulee avustuksen saajan osoittaa luotettavasti esimerkiksi työajanseurannan avulla työpanoksen kohdistuminen välittömästi hankkeelle. Myös työaikasuunnitelmaa tai -määräystä pidetään riittävänä dokumentaationa.

Hyväksyttävät kustannukset voidaan määritellä tarkemmin avustuspäätöksessä ja sen liitteissä. Kaikki hankkeen kokonaiskustannukset (myös muut kuin hyväksyttävät kustannukset) ja tuotot tulee raportointivaiheessa kirjata hanketta varten perustetulle kustannuspaikalle.

Hankkeen kokonaiskustannuksiin ei voi esittää kustannuksia, jotka eivät suoraan lisää päivittäistä liikuntaa, kuten yksittäisten tapahtumien kustannuksia, rakentamis- ja kalustamiskustannuksia, toimisto- ja kokouskustannuksia, eikä organisaation lakisääteisestä tai perustoiminnasta aiheutuvia kustannuksia.

Aluehallintoviraston avustuksella katetaan avustettavasta hankkeesta syntyvää alijäämää, joka muodostuu vähentämällä hyväksyttävistä kustannuksista muut avustukset ja hankkeesta saadut tuotot. Jos aluehallintoviraston avustus on suurempi kuin toteutunut alijäämä, ylimenevä osuus tulee palauttaa aluehallintovirastolle.

Avustuksen saajan taloudenhoito ja hallinto on järjestettävä asianmukaisesti. Hankkeelle tulee asettaa ohjausryhmä.

Aluehallintovirastolla on oikeus tehdä valtionavustuksen saajan talouteen ja toimintaan kohdistuvia tarkastuksia, jotka ovat tarpeellisia valtionavustuksen maksamisessa ja käytön valvonnassa (valtionavustuslain 16 §).

Avustuksen saajan tulee selvittää, onko sillä velvollisuus noudattaa hankintalainsäädäntöä, ja ottaa tämä toiminnassaan huomioon. Myös valtioon, kuntiin tai seurakuntiin kuulumaton avustuksen saaja voi olla velvollinen kilpailuttamaan hankintansa noudattaen hankintalain mukaisia menettelyitä.

- Jos avustuksen saaja täyttää julkisoikeudellisen laitoksen tunnusmerkit (esim. rahoituksesta yli puolet on julkista rahoitusta), avustuksen saajan tulee noudattaa hankintalakia kaikissa hankinnoissaan.
- Jos avustuksen saaja saa avustusta tiettyyn hankintaan yli 50 % hankinnan arvosta, saajan on tässä hankinnassa noudatettava hankintalakia. (Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016).

Opetus- ja kulttuuriministeriö on linjannut, että avustuksen saajan tulee pyytää tarjous useammalta kuin yhdeltä toimittajalta sellaisissa tavara- ja

palveluhankinnoissa, jotka alittavat kansallisen kynnyksarvon, mutta joiden arvo ilman arvonlisäveroa ylittää 20 000 euroa.

Miten tuloksista ja avustuksen käytöstä raportoidaan?

Avustusten käytöstä on tehtävä selvitys viimeistään päätöksessä mainittuna päivänä. Selvitykseen sisältyy sekä talousraportointi että toiminnan raportointi. Avustuksen saajalta edellytetään kustannuspaikka- tai projektikohtaista talousraportointia.

Haussa nyt

Hakuaika vuodelle 2024

3.4.2024 9:00 - 8.5.2024 16:15

LIIKUNTA

Lisätietoja

Sähköpostiosoitteet muotoa:
etunimi.sukunimi@avi.fi

Lapin aluehallintovirasto (AVI)

Liikuntatoimen ylitarkastaja Kai-Matti Joonas, p. 0295 017 396

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto toimii Keski-Pohjanmaan, Pirkanmaan, Keski-Suomen, Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan maakuntien alueilla:

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto (AVI) Vaasan päätoimipaikka

Ylitarkastaja Simo Luukkainen, p. 0295 018 824

Liikuntatoimen ylitarkastaja Satu Sjöholm, p. 0295 018 822

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto toimii Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntien alueilla:

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto (AVI)

Liikuntatoimen ylitarkastaja Ulla Silventoinen, p. 0295 017 663

Suunnittelija Tapio Taskinen, p. 0295 017 589

Itä-Suomen aluehallintovirasto toimii Etelä-Savon, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan maakuntien alueilla:

Itä-Suomen aluehallintovirasto (AVI), Mikkelin päätoimipaikka

Liikuntatoimen ylitarkastaja Tapio Niskanen, puh. 0295 016 336

Etelä Suomen aluehallintovirasto toimii Kanta-Hämeen, Päijät-Hämeen, Uudenmaan, Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan maakuntien alueilla:

Etelä-Suomen aluehallintovirasto (AVI)

Ylitarkastaja Ilpo Piri, p. 0295 016 559

Ylitarkastaja Anni Kettunen, p. 0295 016 397

Lounais-Suomen aluehallintovirasto toimii Varsinais-Suomen ja Satakunnan maakuntien alueilla:

Lounais-Suomen aluehallintovirasto (AVI), Turun päätoimipaikka

Liikuntatoimen ylitarkastaja Tiina Kaijanen, p. 0295 018 303

Hankkeiden sisällöllinen neuvonta:

Liikkuva koulu:

<https://liikkuvakoulu.fi> Linkki toiselle sivustolle

Liikunnan aluejärjestöt:

<https://www.liikunnanaluejarjestot.fi/> Linkki toiselle sivustolle

Tukea ja ideoita Move!-n:

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/move-tukea-ja-ideoita> Linkki toiselle sivustolle

Aluehallintovirastojen opas valtionavustusten hakemisesta, käytöstä ja käytön valvonnasta:

https://avi.fi/documents/25266232/78379749/Julkaisu-122_Opas-valtionavustuksista_Fin-OKT.pdf/